

# 51. заседание

Петък, 9 март 1934 година.

(Открито отъ подпредседателя С. Даскаловъ въ 16 ч. 40 м.)

## С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

|                                                                                                                                                                                     | Стр. |                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Стр. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Отпуски, разрешени на народни представители . . .                                                                                                                                   | 863  | Питане отъ народния представителъ И. Драгойски къмъ министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти относно измѣнение закона за насърд-<br>чение сѣнето на захарно цвекло и производ-<br>ството на захаръ. (Развиване и отговоръ) . . .                                                    | 863  |
| <b>Законопроекти:</b>                                                                                                                                                               |      | Запитване отъ народния представителъ А. Аврамовъ къмъ министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти — пита: какви мѣрки сѣ взети да бѣ-<br>датъ заставени захарнитѣ фабрики да изпла-<br>тятъ цвеклото на цвеклопроизводителитѣ. (Обър-<br>нато въ питане. — Развиване и отговоръ) . . . | 865  |
| 1) за бюджета на държавата за 1934/1935 финан-<br>сова година. (Съобщение) . . . . .                                                                                                | 863  | Дневенъ редъ за следващото заседание . . . . .                                                                                                                                                                                                                                         | 869  |
| 2) за допълнение на чл. 5 отъ закона за Българ-<br>ския археологически институтъ. (Предложение<br>на народнитѣ представители Д. Дрънски и А.<br>Кантарджиевъ) (Съобщение) . . . . . | 868  |                                                                                                                                                                                                                                                                                        |      |
| 3) за извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ<br>отъ 200 милиона лева за изплащане отчуждени<br>недвижими имоти. (Поправка въ чл. 3, точка 1,<br>алинея втора) . . . . .              | 865  |                                                                                                                                                                                                                                                                                        |      |
| 4) за обществено подпомагане. (Трето четене) . .                                                                                                                                    | 868  |                                                                                                                                                                                                                                                                                        |      |

**Председателстващъ С. Даскаловъ:** (Звъни) Присти-  
гаватъ нужното число народни представители. Откри-  
вамъ заседанието.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни  
представители: Апостоловъ Драгомиръ, Арабаджиевъ  
Петко, Ачковъ Димитъръ, Богоевъ Борисъ, Буровъ Ата-  
насъ, Василевъ Ради, Велчевъ Иванъ, Гашевски Никола,  
Говедаровъ Георги, Дековъ Петко, Джанкардашлийски  
Димитъръ, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Димитровъ Коста,  
Дочевъ Момчо, Ецовъ Борисъ, Игнатовъ Тодоръ, Иконо-  
мовъ Андрей, Икономовъ Димитъръ, Илиевъ Стойко, Ка-  
линовъ Благой, Капитановъ Анастасъ, Каракашевъ Никола,  
Катърджиевъ Яни, Кафеджийски Георги, Кораковъ Крумъ,  
Косачевъ Йорданъ, Краевъ Костадинъ, Кръстевъ Гето,  
Кушевъ Вѣчко, х. Лековъ х. Андрей, Лоловъ Сава, Лун-  
говъ Николай, Маринчевъ Георги, Митковъ Сеферинъ,  
Молдавъ Янаки, Момчиловъ Тодоръ, Марулевъ Йосифъ,  
х. Петковъ х. Георги, Петковъ Стефанъ, Петровъ Дой-  
чинъ, Петровъ Никола, Пиронковъ Александъръ, Пупеш-  
ковъ Цвѣтънъ, Родевъ Христо, Савовъ Сава, Свиначовъ  
Добри, Статевъ Христо, Стояновъ Георги, Таслаковъ  
Цвѣтко, Тошевъ Никола, Филиповъ Стоянъ, Чирпанлиевъ  
д-ръ Никола и Чолаковъ Христо)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило  
отпускъ на следнитѣ народни представители:

На г. Георги Василевъ Стояновъ — 1 день;  
На г. х. Георги х. Петковъ — 1 день;  
На г. Еню Поповъ — 1 день;  
На г. Георги Данаиловъ — 1 день;  
На г. Стефанъ Цановъ — 1 день;  
На г. Христо Статевъ — 2 дена;  
На г. Иванъ п. Рачевъ — 2 дена;  
На г. Борисъ Недковъ — 2 дена;  
На г. Добри Свиначовъ — 3 дни;  
На г. Костадинъ Краевъ — 4 дни;  
На г. Димитъръ Икономовъ — 4 дни;

На г. Стефанъ Петковъ — 5 дни;  
На г. Георги Чернооковъ — 6 дни и  
На г. Борисъ Богоевъ — 10 дни.

Народниятъ представителъ г. Григоръ Василевъ иска  
да му се разреши 5-дневенъ отпускъ по домашни при-  
чини. Подзвувалъ се е досега съ 23 дни отпускъ. Следва  
отпускътъ да му се разреши отъ Народното събрание.  
Които отъ г. г. народнитѣ представители сѣ съгласни да  
му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ  
ръжка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавамъ на Събранието, че отъ Министерството  
на финанситѣ е постѣпилъ законопроектъ за бюджета на  
държавата за 1934/1935 финансова година. (Вж. прил. Т. I,  
№ 51)

Законопроектътъ ще се разгада на г. г. народнитѣ  
представители срещу подписъ.

Преди да пристѣпимъ къмъ дневния редъ, г. мини-  
стерътъ на земледѣлието и държавнитѣ имоти е гоговъ  
да отговори на питанията на г. Иванъ Драгойски, Аврамъ  
Аврамовъ, Георги Говедаровъ и Ради Василевъ.

Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Дра-  
гойски да развие питането си.

**И. Драгойски (д):** (Отъ трибуната) Г. г. народни пред-  
ставители! Отправилъ съмъ питане до г. министра на  
земледѣлието и държавнитѣ имоти, съ което, като прави  
крапка мотивировка, питамъ:

1. Не намирате ли, че законътъ за насърдчание сѣнето  
на цвекло и пр. трѣбва да бѣде измѣненъ?

2. Какво ще предприемете, за да осигурите сѣнето на  
цвекло и презъ настѣпващата пролѣтъ?

Преди да развия мисълта си, г. г. народни предста-  
вители, азъ ще ви дамъ нѣкои данни, върху които ще  
базирамъ своитѣ заключения.

Миналата година отъ 35,000 крѣгло цвеклопроизводи-  
тели сѣ засѣяни 113,000 декари съ цвекло. Отъ тия 113,000

декари сж добити 270.000 тона цвекло, отъ което пъкъ презъ изтеклата кампания сж добити 40.165.000 кгр. захаръ. Срѣдно на единъ декаръ земя се пада производство цвекло 2.300 кгр., при захарностъ на цвеклото 15%.

Съгласно закона отъ м. априль 1932 г. засѣването на цвекло става съ огледъ да се добие едно производство на захаръ, равно на годишната консомация въ страната. Годишната консомация на захаръ отъ 1930 г. досега намалява кресчендо. Презъ 1930 г. консомацията на захаръ е била 30 милиона килограма. Тая консомация презъ изтеклата 1933 г. фактически е спаднала на малко повече отъ 20 милиона килограма. Шомъ консомацията на захаръ годишно е 20, може би 22 милиона килограма, а презъ изтеклата есенъ имаме 40 милиона килограма, произведена при режима на закона, явява се мжнотия, г. г. народни представители, относно засѣването на цвекло презъ настѣпващата пролѣтъ. Защото, съгласно чл. 3 отъ закона, ако презъ една кампания се произведе захаръ повече, отколкото е необходимо за консомацията презъ настѣпващата година, то презъ следващата година количеството на засѣваемата площъ се намалява съ огледъ да се добие едно количество захаръ горе-долу равно на това, което е потребно за нуждитъ на страната презъ цѣлата година.

При тая цифри, очевидно е, че произведената захаръ при режима на закона и договоритѣ, които сж заключили цвеклопроизводителитѣ, представлявани отъ министъра на земледѣлието, и захарнитѣ фабрики, е достатъчна за до м. юлий, дори до м. августъ 1935 г. и че ако се спазятъ точно текстътъ и духътъ на закона, следва презъ настѣпващата пролѣтъ да засѣемъ едва 25% отъ онай площъ, която е засѣта миналата година. При това положение цвеклопроизводителитѣ ще бждатъ злоупотавени, защото отъ всички пролѣтни, а дори и отъ есеннитѣ култури, най-доходната е цвеклото.

Г. г. народни представители! Цената на единъ тонъ цвекло е 600 л., толкова го плащатъ захарнитѣ фабрики. Но като се има предъ видъ, че тѣ даватъ на производителитѣ и по единъ килограмъ захаръ на тонъ, че последнитѣ получаватъ безплатно семе, че получаватъ гратисъ и половината отъ рѣзакитѣ, фактически цената на единъ тонъ цвекло достига до 700 л. При тая цена срѣдниятъ доходъ отъ единъ декаръ земя, засѣта съ цвекло, миналата година е къмъ 1.510 л. А вие, г. г. народни представители, знаете, че стойността на земята е горе-долу къмъ тая цифра. Това какво показва? Това показва, че наистина на цвеклопроизводителитѣ, въ сравнение съ дохода, който получаватъ производителитѣ на други култури, се плаща една завидна цена. На това именно азъ се основавамъ и смѣтамъ, че може да се намали цената на цвеклото, респективно доходътъ на единъ декаръ, отъ 1.510 л. на 1.000 л., евентуално и на 800 л. Защото, г. г. народни представители, ако засѣте единъ декаръ съ царевича, при сегашнитѣ цени на царевичата, за които презъ настоящата година не се очертава тенденция на повишение, този декаръ царевича ще даде може би 200—250 л. доходъ. И азъ, г. г. народни представители, смѣтамъ, че Министерството на земледѣлието трѣбва да усвои друга политика: да намали цената на цвеклото съ огледъ да може да се произведе захаръ, една частъ отъ която ще остане на вътрешния пазаръ при сегашнитѣ цени, а онова количество, което ще бжде предназначено за износъ, да се добие при костуема цена такава, че да може да се изнесе въ чужбина.

**Е. Шидерски (з):** Това като представител на фабриктѣ ли приказвашъ, или като представител на цвеклопроизводителитѣ?

**И. Драгойски (д):** Много бързате съ въпроситѣ. Ако вие оставите да се плаща пакъ 700 или 500 л. на тонъ, фабриктѣ ще трѣбва да произведатъ наново едно количество отъ 25-30-40 милиона килограма. Пита се: къде ще може да се пласира това количество? По силата на чл. 3 отъ закона, тѣ не сж длъжни да засѣятъ повече отъ това, което е необходимо — т. е., да произведатъ 5-6 милиона килограма захаръ. Това, обаче, не е въ интересъ на цвеклопроизводителитѣ. Цвеклопроизводителитѣ, г. г. народни представители, трѣбва да засѣятъ поне толкова земя, колкото сж засѣли миналата година. А за да могатъ да засѣятъ толкова земя, трѣбва произведената захаръ да бжде пласирана нѣкъде. Понеже вътрешниятъ пазаръ е задръстенъ, понеже имаме непласирани количества отъ миналогодишната реколта, налага се да се усвои една политика: при по-ниска цена на цвеклото да може да стане възможно изнасянето на захаръ въ чужбина. Това е въ интересъ не на фабрикантитѣ. Напротивъ, фабрикантитѣ иматъ интересъ да продадатъ своята

захаръ само въ България, защото само тукъ тѣ могатъ да намѣрятъ 10-11-12 л. за килограмъ захаръ. Въ чужбина тѣ ще изнесатъ захаръ при цени отъ 4 л. до 5-50 л. за килограмъ.

На това основание, г. г. народни представители, азъ смѣтамъ, че ще трѣбва Министерството на земледѣлието да усвои една политика за намаляване цената на цвеклото, за да може да се добие захаръ, която да може да се изнесе въ чужбина.

**Т. Бошнаковъ (з):** И още една политика, г. Драгойски: Министерството на финанситѣ да намали цената на захаръта, за да има по-голъма консомация.

**И. Драгойски (д):** Наистина, Министерството на финанситѣ, като е турило 13 л. и 20 ст. на килограмъ захаръ държавни мита, получава единъ доходъ къмъ 300 милиона лева годишно. Но азъ смѣтамъ, че е дошло време да се намалятъ тия такси, за да може да се засили консомацията на захаръта, да се добие навикъ да се консумира захаръ. И тоя апострофъ, който ми направи г. Бошнаковъ, е намѣсто.

Г. г. народни представители! Азъ се ползвамъ отъ случая да повдигна още единъ въпросъ — относно цената на захаръта. Вие знаете, че договорната цена на захаръта е 26 л. франко вагонъ гара. Тая цена, вследствие конкуренцията, е намалена съ 3 л. Ние имаме въ София 24 л. килограмъ захаръ на дребно; като се иматъ предъ видъ превознитѣ разности и печалбитѣ на препродавачитѣ, фактически тая цена е 23 л. франко вагонъ фабриката. Това, г. г. народни представители, е резултатъ на конкуренцията между фабриктѣ. По моя преценка, тая конкуренция ние трѣбва да я насърчимъ, като се премахнатъ месечнитѣ контингенти; вмѣсто месечни контингенти, нека тѣ бждатъ годишни, за да дадемъ възможност на фабриктѣ да се състезаватъ. А за да се даде възможност на фабриктѣ да се състезаватъ, азъ смѣтамъ, че трѣбва да се измѣни и друго едно положение въ закона: кооперативната фабрика въ Долна-Митрополия трѣбва да бжде оставена да засѣва колкото ще, въ размѣръ на пълния ѝ капацитетъ, но трѣбва да бжде оставена и свободно да пласира произведеното количество; сиречъ, да ѝ бжде опредѣленъ контингентъ въ размѣръ на нейното годишно производство. По този начинъ тя ще се яви на пазара, за да може да влияе върху цената. А монѣ сведения, г. г. народни представители, сж, че въ последно време фабриктѣ, отчаяни отъ конкуренцията, която водятъ помежду си, правятъ опити наново да се картелиратъ, за да могатъ да поддържатъ онай договорна цена, която евентуално г. министърътъ би вписалъ сега въ договоритѣ, които предстои да се сключатъ. Азъ смѣтамъ, че трѣбва да бжде запазенъ интересътъ на консоматоритѣ, защото запазимъ ли него, засили ли се консомацията, запазенъ е интересътъ и на цвеклопроизводителитѣ, и той ще има възможностъ да засѣе по-голъма площъ.

Това сж, г. г. народни представители, даннитѣ, които имамъ да изнеса. Въз основа на тѣхъ азъ смѣтамъ, че г. министърътъ трѣбва да измѣни чл. чл. 1 и 3 отъ закона за насърчение съенето на захарно цвекло — едно; и второ, трѣбва да направи възможното, за да се засѣе тая година площъ поне толкова голѣма, колкото бѣше миналата година.

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** Има думата г. министърътъ на земледѣлието и държавнитѣ имоти.

**Министъръ К. Муравиевъ:** Г. г. народни представители! Даннитѣ, изнесени отъ уважаемия г. Драгойски, сж вѣрни. И ако министерството се намира предъ известни мжнотии за сегашната захарна кампания, то е затуй, защото срещу 113.000 декара земя, засѣта по-миналата година съ цвекло, имаме 26 милиона килограма захаръ, а тая година, при по-малко засѣта земя — 108.000 декара — имаме произведени 40 милиона килограма захаръ. Това обстоятелство би трѣбвало само да ни радва, ако не бѣше въпиющата нужда отъ засѣване на захарно цвекло като най-доходна култура въ известни области, а нѣкъде единственъ източникъ за поминѣкъ.

Предъ видъ на това, обаче, че министерството едва вчера е връчило проектодоговоритѣ на захарнитѣ фабрики за проучване и за отговоръ, мене ми се струва, че е неудобно обширно да отговарямъ на запитвача и бихъ го помолилъ да се задоволи съ моята декларация: че министерството ще употребѣи всички усилия, ще търси всички срѣдства, ще наложи всички мѣрки, за да можемъ пакъ да засѣемъ захарно цвекло.

Сега засега не се чувствува нужда да измѣняме закона за насърчение съенето на цвекло. Обаче, ако срещнемъ известни трудности при преговоритъ и се наложи да измѣнимъ закона съ огледъ на засѣването на цвекло, ще го измѣнимъ. Това е, което засега мога да отговоря на запитвача.

**К. Лулчевъ (с. д):** Много късичко.

**З. п. Захариевъ (з):** Много кратка процедура!

**Председателстващъ С. Даскаловъ:** Има думата г. Драгойски, за да каже доволенъ ли е отъ отговора на г. министра.

**И. Драгойски (д):** Доволенъ съмъ отъ отговора на г. министра.

**Председателстващъ С. Даскаловъ:** Г. г. народни представители! Вчера при гласуване на трето четене законопроекта за извънбюджетенъ (свърхсметенъ) кредитъ отъ 200.000.000 л. е станала една неводна грѣшка. Въ чл. 3, точка 1, алинея втора, вмѣсто „Съкровищнитъ свидетелства ще бждатъ 8 вида“, трѣбва да се чете — „7 вида“.

**Министъръ С. Стефановъ:** Да се вотира, г. председателю!

**Председателстващъ С. Даскаловъ:** Които сж съгласни съ това измѣнение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Понеже народниятъ представител г. Аврамъ Аврамовъ не оттегля запитването си къмъ министра на земледѣлието, има думата г. Аврамовъ, за да развие питането си.

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! На 27 февруарий 1934 г. азъ отправихъ запитване до г. министра на земледѣлието и държавнитъ имоти, което сега обръщамъ въ питане.

**В. Мариновъ (д):** Нова практика!

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Знамъ, че машината на запитванията е много тежка, знамъ и участието на запитванията, отправени отъ тази страна (Сочи лѣвницата), които вече 4 месеца чакатъ, безъ да имъ се отговори, затова обрънахъ моето запитване въ питане, за да получа отговоръ чакъ по-скоро.

**С. Мошановъ (д. ст):** Това е пръвъ случай, г. Аврамовъ! Обикновено питанятия се обръщатъ въ запитвания, а сега запитване се обръща въ питане! (Смѣхъ)

**С. Таковъ (з):** Бай Аврамъ я кара терсене!

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Азъ нѣма да се разсърдя за тия закачки, които ми правите, нѣма и да критикувамъ никого, нито отъ тукъ (Сочи мнозинството), нито отъ тамъ (Сочи лѣвницата), какъ разбиратъ тѣ „запитване“ и „питане“.

**С. Таковъ (з):** Обясни го, моля ти се!

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Целта е една и сѣща.

**С. Мошановъ (д. ст):** Понеже не отговарятъ на запитванията, затова го обръщашъ въ питане.

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Понеже, казахъ, не отговарятъ на запитванията, азъ съмъ принуденъ да обръна запитването си въ питане.

**В. Мариновъ (д):** Той гледа да реши практически въпроса.

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Вие сте виновнитъ да не се отговаря на интерпелациитъ и най-малко вие имате моралното право да приказвате и да ме упрѣквате за това, че обръщамъ запитването си въ питане. Ако съзнавахте вашия дългъ, вие никога не бихте допустнали да не се даде отговоръ на една интерпелация, подадена преди 4 месеца. За това не сме виновни ние.

**С. Таковъ (з):** Книга за парламентарната практика нѣма ли да напишешъ?

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Азъ не съмъ юристъ като Васъ, нито съмъ деветоюнецъ, за да знамъ всички парламентарни практики. (Оживление)

**Н. Кемилевъ (д. ст. Ц):** Деветоюнцитъ отговарятъ — демократитъ не отговарятъ.

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Запитването, което обрънахъ въ питане, се отнася до следното. Известно е на мнозина, че ония стопанства, които се занимаватъ съ цвеклосѣене, особено въ района на Горноорѣховската захарна фабрика — като се изключи Поповската околия, където е платено за цвеклото въ нѣкои села — сж дали до килограмъ цвеклото, което сж произвели, на Горноорѣховската захарна фабрика, като срещу това не сж получили абсолютно нищо, нито стотинка.

**А. Стоевъ (з):** Да нѣмашъ грѣшка, бай Авраме! Една стотинка башъ не е.

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Който оспорва моето твърдение, нека вземе думата, да дойде тукъ (Сочи трибуната) да ме опровергае. Азъ твърдя, че това е истината. Въ моята — Ескиджумайска — околия даже цвеклопроизводителитъ се събраха на митингъ да протестирагъ, особено следъ извѣщенията на министра на земледѣлието, какво цвеклото ще се изплаща следъ продажбата на захарта. Продажбата на захарта може да продължава 5—6 месеци, дори година, и значи цвеклопроизводителитъ ще трѣбва да чакатъ да имъ се плаща на частъ по лъжичка.

**С. Таковъ (з):** По рецептата на Кольо Захариевъ.

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Когато дойде да се приказва за сода, тогава ще приказвашъ, господине! — Поради това цвеклопроизводителитъ не сж въ положение да могатъ да изплащатъ своитъ задължения къмъ държавни кредитни учреждения, къмъ кооперации, къмъ бирници и т. н., защото всичкитъ тѣхни записи и залози сж свързани съ момента на плащането отъ фабриката; а това плащане по установената вече традиция се знае въ кое време става. А въ договоритъ на цвеклопроизводителитъ съ захарната фабрика е казано, до кога трѣбва да се изплати цвеклото. Понеже до днесъ на цвеклопроизводителитъ цвеклото не е изплатено, тѣ сж въ паника. А приближава денгъ да се засѣва ново цвекло.

Извѣщенията на г. министра разтревожиха цвеклопроизводителитъ. Нека се знае това. Може г. министърътъ да каже, че е направено много за цвеклопроизводителитъ. Г. министре! Може да сте направили много за цвеклопроизводителитъ, но въ настоящия моментъ азъ говоря за онѣзи цвеклопроизводители, които сж дали своето производство и не сж получили за него нито стотинка. А знаете ли, г. г. народни представители, кои сж причинитъ и мотивитъ да не се изплаща цвеклото на цвеклопроизводителитъ? Или захарната фабрика въ Горна-Орѣховица нѣма срѣдства, или нейнитъ срѣдства се изнесоха въ чужбина? Ако правителството иска да защити интереситъ на цвеклопроизводителитъ, то трѣбва да намѣри начинъ и модусъ да застави захарната фабрика въ Горна-Орѣховица — и ако има други неплатили — да заплати труда и цвеклото на цвеклопроизводителитъ.

Ако вие продължавате по-нататкъ да се надсмивате надъ положението на цвеклопроизводителитъ, азъ смѣло заявявамъ, че вие сте забравили какво е долу, че вие сте се отrekli отъ онѣзи, които сж ви пратили тукъ да имъ защитавате интереситъ. Азъ преди малко чухъ г. Драгойски да апелира за намаление цената на цвеклото, защото била висока. Той направи една калкулация и изкара, че се получаватъ едва ли не 1.500 л. отъ декаръ, засѣтъ съ цвекло. Г. Драгойски, Вие сте представител на Народния блокъ и вие ще трѣбва да знаете, какво се получава отъ декаръ земя, засѣта съ цвекло; а ако не знаете, преди да говорите, идете и попитайте ония, които страдатъ, дали Вашата смѣтка отговаря на действителността. По книгъ да се приказва е едно, а да се познава действителното положение въ село, е съвсемъ друго.

Трѣбвало да намалимъ цената на цвеклото! Трѣбвало да намалимъ цената на тонъ цвекло, кай, да я направимъ 800 л.! Завидъ г. Драгойски на нѣколко десетки хиляди селяни, които произвеждатъ цвеклото. Но той не знае, че производството на цвеклото си има своитъ разходи; той не знае, че цвеклото унищожва силата на почвата; той не поманавъ за редица условия, а най-повърхностно нахвърли условията, при които се произвежда цвеклото, и каза, че трѣбва да се намали цената на тонъ цвекло. Тежко и горко на тоя Парламентъ . . . (Удря силно съ юмрукъ върху трибуната. Смѣхъ)

**Отъ земледѣлцитъ:** Полека, бе!

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** ... въ който има представители като г. Драгойски, който може да каже от тази трибуна, че 1.500 л. на декаръ били много! Азъ съжалявамъ — вие можете всичко да кажете — че има такива представители на българския народъ. И благодарение на такива разбирания ние сме дошли до положението, за което всички скърбите. Отъ тази трибуна съ цифри и данни излизате да говорите, но вие действителността долу не познавате; и, щомъ не я познавате, недейте излизати отъ тази трибуна да говорите невръпли-некипъли.

**И. Драгойски (д):** Г. председателю! Понеже ме оскърбява, ще ми дадете думата за лично обяснение.

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Може да приказвате. Азъ литературно не мога да говоря, защото съмъ селянинъ, но ви казвамъ отъ душата си болката на селянина.

**В. Мариновъ (д):** Само ти ли имашъ патентъ да приказвашъ за болката на селянина?

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Азъ не зная какъвъ патентъ имашъ пъкъ ти! Говори за тоя патентъ, който имамъ азъ, който непосредствено чувствамъ болките на селянина. Азъ искамъ да отидемъ съ васъ долу и да кажемъ на този народъ, че 1.500 л. съмъ много, за да видимъ какъ ще погледне този народъ на това.

Г. г. народни представители! Оставете всичко настрана и кажете истината направо, за да се разбере: можете ли да посочите единъ цеклопроизводителъ, който да се е наредилъ и да му завидите на положението? Вие това не можете да сторите и въпрѣки това вие пакъ настоявате за намаляване на неговия доходъ. Прекрасно! Карайте, продължавайте изъ този пътъ, за да видимъ до къде ще стигнете.

Азъ не ща да се съглася съ вашето разбиране, защото вашето разбиране е разбиране тукъ, въ Парламента, а моето разбиране е онова непосредствено разбиране, което маситъ изживяватъ

**А. Циганчевъ (з):** Разбирането на Парламента е разбиране на маситъ, защото Парламентътъ е дошелъ чрезъ маситъ.

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Г. г. народни представители! Тъй слагайки въпроса за цеклопроизводителитъ, азъ мисля, че най-малко избраницитъ на Народния блокъ могатъ да поглеждатъ тъй леко на него.

**А. Циганчевъ (з):** Бай Авраме! И ти си избранъ отъ Народния блокъ.

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Азъ зная отъ къде съмъ избранъ и зная какво защитавамъ, но съжалявамъ, че вие не знаете отъ къде сте избрани и не знаете какво защитавате.

**А. Циганчевъ (з):** Недей ме кара да се смѣя!

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Азъ ви казвамъ: влѣзте въ сѣщната на работата и кажете самата истина! Долу маситъ изнемогватъ — дали сѣ производството си, а нѣматъ стотинка. Бирницитъ и приставитъ секвестиратъ всичко, какъвото иматъ, а вие се надсмивате надъ тѣхната сѣдба. Ако тѣ мислите вие, тежко и горко на оня, който ви е изпратилъ тукъ.

Азъ искамъ г. министърътъ да ми отговори, кои сѣ причинитъ, за да не се плати цеклото до днесъ на цеклопроизводителитъ. Лансиратъ се слухове, че захарнитъ фабрики имали сръдства въ чужбина, но не могли да преведатъ чужда валута тукъ.

**А. Циганчевъ (з):** Тѣ могатъ да изнасятъ чужда валута, а не да внасятъ.

**А. Аврамовъ (з. Ст. В):** Нека Министерството на земледѣлието или респективниятъ министъръ да ги застави да намѣрятъ сръдства, за да платятъ производството, защото иначе трудно ще бѣде за оня, който 12 месеци е работилъ съ цѣлото си семейство и не е получилъ нито стотинка, да чака още. Чиновницитъ протестиратъ, понеже не сѣ получили заплатитъ си 3—4 месеци, а какъ вие оставяте тоя селянинъ да работи 12 месеци денонощно съ цѣлото си семейство, да изживява свой сръдства, взети въ заемъ съ лихва, и да го държите 14—15 месеци, безъ да му платите стотинка? Може на васъ да ви се вижда чудно, може на васъ да ви се вижда смѣшно, но това е

Като тъй, азъ искамъ да ми се отговори, кои сѣ причинитъ, за да не се плати цеклото до днесъ и настоявамъ да се намѣри пътъ, изъ който да се мине, за да се задоволятъ нуждитъ на цеклопроизводителитъ, като имъ се изплати напълно трудътъ и цеклото за 1933 г.

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** Има думата г. министърътъ на земледѣлието и държавнитъ имоти.

**Министъръ К. Муравневъ:** Г. г. народни представители! Народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ с чело въброяно въ вестницитъ за мѣрките, които взима министерството. И нека ми позволи сравнението: той си позволява луска да играе ролята на мухата, която орала на вола на рогата. Цеклопроизводителитъ винаги сѣ били плащани следъ захарната кампания. Никой пътъ, въ никои договори, никога година Министерството на земледѣлието не е вземало такива мѣрки, каквито взе тази година, за редовното и своевременно изплащане на захарното цекло. Нѣкой ще ми възрази, че по-рано се е плащало по-редовно. Когато разглеждаме този въпросъ, не трѣбва да го разглеждаме едностранчиво, а трѣбва да имаме предъ видъ общата криза, която е обхванала всички отрасли отъ нашия стопански животъ, която криза засѣга, естествено, и захарнитъ фабрики. Най-лошиятъ случай, който имаме, е случаятъ съ Каялийската захарна фабрика. Каялийскиятъ случай остана неразрешенъ; по-право, разрешаваме го тази година, благодарение на това, че никой пътъ захарната индустрия у насъ не бѣше се показала така слаба въ кредитно отношение и не е влѣхвала недовѣрие на министерството, което затова не бѣше взело съответнитъ мѣрки. Но следъ този примѣръ, макаръ да имаме срещу себе си захарни фабрики съ голѣмъ капацитетъ, съ много сръдства, съ добро минало — добро минало въ смисълъ на платежоспособностъ и работоспособностъ — министерството пакъ вземъ необходимитъ мѣрки.

Въ миналогодишния договоръ съ захарнитъ фабрики сѣ предвидени следнитъ мѣрки за редовното изплащане на цеклопроизводителитъ: (Чете)

„Захарната фабрика“ — Горноорѣховската, Русенската, Пловдивската и т. н. — „ще заплаща на производителитъ земледѣлци за доставеното отъ тѣхъ презъ настоящата година цекло по 600 л. на тонъ, франко най-близкия приемъ пунктъ. Фабриката се задължава да изплати на производителъ най-късно до края на годишната кампания стойността на цеклото. Ако плащането закъснѣе повече отъ 3 месеци следъ датата на приемането цеклото на кантара, тя ще заплати на производителъ и 10% годишна лихва върху закъснѣлата и неизплатена до този срокъ сума. Освенъ това, фабриката се задължава да даде на производителъ безплатно необходимото му доброкачествено семе за посѣвъ, 1 кгр. захаръ бучки на тонъ предадено цѣвкло и рѣзанки — 50% отъ доставеното нето цекло. Захарята и рѣзанкитъ се даватъ презъ време на захарната кампания и най-късно до 1 месецъ следъ привършването на сѣщата“. Това сѣ задълженията на фабричитъ.

По отношение на санкциитъ. Министерството смѣтна за достатѣчни, като необходими, следнитъ санкции, които се наложиха: (Чете)

„Не изпълни ли фабриката едно отъ горнитъ условия, Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти може да спре пласмента на захарята отъ сѣщата фабрика; сѣщо така фабриката не може да установява върху произведената презъ договорната година захаръ никакви реални тежести (варантъ и др.) въ полза на трети лица, докато не изпълни окончателно условията по настоящата точка, освенъ ако тази операция става съ целъ да се изплати на цеклопроизводителитъ. За това, обаче, се иска предварително писменото съгласие на Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти“. Други мѣрки вие не виждахме, че бѣха необходими и че могатъ да се взематъ. И ако вземете да проследите предидишнитъ години, ще видите, че захарнитъ фабрики не сѣ плащали много по-рано взетото цекло, даже въ пѣтушитъ за тѣхъ години, когато плащаха акцизъ по 7.20 л., а продаваха захарята отъ 28 до 32 л. килограмътъ — не както днесъ се плаща акцизъ по 13.20 л., а захарята се продава по 24 л. килограмътъ. Когато още първия пътъ узнахме, че захарнитъ фабрики редовно не плащатъ на цеклопроизводителитъ, Министерството на земледѣлието турна веднага въ действие тази точка отъ договора. Ние затворихме, чрезъ Министерството на финанситъ, всички захарни фабрики и имъ отнехме правото да продаватъ. Какво се оказа? Продажби нѣмаше, обаче и плащане тоже нѣмаше. Азъ не искамъ да се явявамъ като защитникъ на захарнитъ фабрики, но смѣтамъ, че не мога да кажа, че тѣ сѣ въ това положение, въ каквото бѣха едно време.

Имамъ смѣлостта да го заявя тукъ предъ народното представителство, че достатъчно сме стегнали обръча около тѣхъ. Мога да заявя, че нѣма индустрия въ България така строго контролирана въ нейните действия и спрямо консоматоритѣ, и спрямо производителитѣ.

И. Драгойски (д): Това е вѣрно.

Министъръ К. Муравиевъ: Въ потвърждение на това, което казвамъ, мога да ви посоча и следното. Захарнитѣ фабрики се опитаха да взематъ вариантъ отъ Интернационалната банка и отъ други банки, като искаха да получатъ само 1 л. на килограмъ. Това имъ бѣ отказано отъ всички банки. И когато азъ, който имахъ интересъ тѣ да получатъ вариантъ, за да платятъ веднага на цвеклопроизводителитѣ, се заинтересувахъ и запитахъ, защо не имъ го даватъ, държавнитѣ банки отговориха: „Паренъ каша духа; имаме предъ видъ Каяли — нѣмаме достатъчно вѣра въ тѣхната платежеспособностъ“. Шомъ банцитѣ имъ отказватъ вариантъ, това показва, че тѣхното финансово положение не ще да е така розово, както нѣкои си го смѣтатъ, безъ да познаватъ добре тази индустрия.

Второ. Следъ като имъ турихме ключъ и имъ забранихме продажби, тѣ останаха въ това положение. То бѣше пакъ единъ фактъ, който указваше и на насъ, че тѣ нѣматъ пари и не могатъ да платятъ. Оставаше едно единствено нѣщо: захарта, която иматъ, да имъ разрешимъ да я продаватъ, като съ паритѣ, които получаватъ въ земна на тази захаръ, да платятъ направо на цвеклопроизводителитѣ. И затова ние влѣзохме въ преговори съ тѣхъ и дойдохме до следната спогодба: Министерството на земледѣлието да имъ позволи продажбата на захаръ, при условие 25% фабрицитѣ да задържатъ за данъци и за други свои нужди, а съ 75% да плащатъ на цвеклопроизводителитѣ. По този въпросъ ние имаме едно малко недоразумение съ Финансовото министерство, което смѣташе, че съ тѣзи крути мѣрки ще се напакости на фиска. Обаче, предъ видъ голѣмитѣ нужди на цвеклопроизводителитѣ, министърътъ на финанситѣ се съгласи да наложи тѣзи мѣрки, които Министерството на земледѣлието препоръчваше. И отъ три дена на захарнитѣ фабрики е позволено да продаватъ, при условие съ 75% отъ полученитѣ пари да се плаща на цвеклопроизводителитѣ. При това, на всички тѣзи суми е гарантирана една лихва отъ 10%. Следователно, плащането на цвеклопроизводителитѣ е напълно гарантирано и напълно осигурено, съ едно малко закъснение, което ще се компенсира съ лихвата, определена върху тия суми, която е установена на 10%.

Случай е да кажа, че не е правъ г. Аврамъ Аврамовъ...

И. Драгойски (д): Та кога ли е билъ той правъ?

Министъръ К. Муравиевъ:... да се застъпва за цвеклопроизводителитѣ по такъвъ начинъ — като че ли нѣкой не мисли за тѣхъ. Неговото питане, нека ме прощава, бѣше едно хленчене. Ако има култура гарантирана и осигурена днесъ въ България, това е културата на захарното цвекло. При положението, че цената на захарта е спаднала — както казахъ, при 7-20 л. акцизъ по-рано и продажна цена отъ 28 до 32 л. килограмъ, на продажна цена 24 л. килограмъ, при акцизъ 13-20 л. — ние сме задържали цената на тонъ цвекло 600 л. А като прибавите килограмъ захаръ, 50% рѣзаници, разноски по застъпването, разноски по превозъ, товарене и разтоварване, споредъ нашитѣ изчисления, базираши се на смѣткитѣ на кооперативната фабрика въ Долна-Митрополия, която за насъ е едно доста сигурно указание, излиза, че тонъ цвекло се плаща 678 л. При това положение, казвамъ, на плащането ценитѣ въобще на земледѣлскитѣ култури и на захарта и при увеличаването на акциза, да запазимъ ние 600 л. гарантирана цена за тонъ цвекло, смѣтамъ, че заслужаваме не хленчене, а една дума на справедливостъ поне отъ трибуна на Народното събрание.

Дължа да поправа народния представител Аврамъ Аврамовъ въ твърдението му, че захарнитѣ фабрики досега не сж платили. Русенската фабрика е имала да плаща 49.532.193 л., а е платила 16.100.000 л., т. е. 33%. Отъ тѣзи пари, които има да плаща фабриката, 12 милиона сж подъ заповоръ за неплатени данъци, така че въ действителностъ има да плаща направо на цвеклопроизводителитѣ още 21.000.000 л. чисти пари.

Пловдивската фабрика е имала да плаща 29.693.977-80 л., а е платила до 28 февруарий 13.066.280-25 л. Има да плаща чисти пари 16.627.697-55 л.

Горноорѣховската фабрика, която въ туй отношение е най-зле, е имала да плаща 36.315.096 л., а е платила 10.183.724 л. Има да плаща около 26 милиона лева, отъ които подъ заповоръ сж 18 милиона лева.

По отношение на плащането, народниятъ представител Аврамъ Аврамовъ въ своето питане твърди, че Горноорѣховската фабрика е платила досега въ селата Аязларъ, Казаларъ и Арапларъ. Туй нѣщо е абсолютно тенденциозно, защото тукъ той визира селата на г. министъръ Вергилъ Димовъ, на народния представител г. Поповъ, а село Казаларъ е вѣроятно на другъ нѣкой народенъ представител.

И. Василевъ (з): На Капитановъ.

Министъръ К. Муравиевъ: А-а-а! На Капитановъ! (Смѣхъ всрѣдъ мнозинството) Да се отдава това тенденциозно твърдение на невежество, не допускамъ.

Обаждаатъ се отъ мнозинството: На зла умисль.

Министъръ К. Муравиевъ: Но то е толкова злоумишлено, че не зная какъ да го окачества.

Т. Бошнаковъ (з): Написалъ му го е Христо Стояновъ и му е казалъ: хвърли единъ кьоръ фишекъ да вдигне аларма.

Н. Попивановъ (з): Азъ бѣхъ онзи день въ с. Аязларъ и тамъ не е получена нито стотинка.

Министъръ К. Муравиевъ: На производителитѣ е платено така. Въ Плѣвненска околия — платено 857.000, оставатъ 3.233.000 л. Въ Никополска околия — платено 14.000 л., оставатъ 133.000 л. Въ Свищовска околия — платено 25.000 л., оставатъ 316.000 л. Въ Търновска околия — платено 2.900.000 л., оставатъ 8.516.000 л. Въ Ловчанска околия — платено 43.000 л., оставатъ 628.000 л. Въ Горноорѣховска околия — платено 2.603.000 л., оставатъ 12.005.000 л. Въ Поповска околия — платено 897.000 л., оставатъ 4.286.000 л. Въ Севлиевска околия — платено 66.800 л., оставатъ 221.000 л. Въ Разградска околия — платено 15.000 л., оставатъ 195.000 л. Въ Шуменска околия — платено 124.000 л., оставатъ 1.214.000 л. Въ Новопазарска околия — платено 61.000 л., оставатъ 1.200.000 л. Въ Ескиджумайска околия — околията на г. Аврамъ Аврамовъ — платено 97.600 л., оставатъ 1.946.000 л.

Т. Тонковъ (з): А г. Аврамовъ казва, че нито една стотинка не сж вземали!

Министъръ К. Муравиевъ: Въ всички околии е платено по нѣщо. Отъ разследването, което направя министерството, се оказа, че фабриката — това, което твърди въ питането си г. Аврамовъ — въ известни околии е платила малко повече, а въ нѣкои околии по-малко. Отъ списъка на околитѣ, които имамъ тукъ предъ мене, се вижда, че тя е платила въ околитѣ, които сж по-близо до нея, вѣроятно, защото натискътъ е по-голѣмъ, а въ околитѣ, които сж по-далече, е платила по-малко. Фабриката е платила известенъ процентъ, а не че провежда нѣкаква особена политика. Абсолютно не е вѣрно, прочее, както твърди г. Аврамъ Аврамовъ, че Горноорѣховската фабрика е платила само въ селата Аязларъ, Казаларъ и Арапларъ.

И въ това отношение сме взели мѣрки. Наредили сме, щото 7% отъ паритѣ, които ще се получатъ, да се раздаватъ не само подъ контрола на фабриката, но и подъ контрола на директора на земледѣлската катедра, на когото е внушено да разпредѣля паритѣ съ фабриката равномерно между всички околии.

Отъ това изложение, г. г. народни представители, се вижда, че ние сме взели доста строги мѣрки, за да осигуримъ вземанията на цвеклопроизводителитѣ. Ако се наложатъ нѣкои мѣрки, поради нѣкои грѣшки или опущения, които сега съзираме, че сж извършили фабрицитѣ, ние ще предвидимъ тия мѣрки въ новитѣ договори. Но тая година азъ смѣтамъ, че мѣрцитѣ сж достатъчни, още повече като имаме предъ видъ единъ вѣренъ указателъ — кооперативната фабрика въ Долна-Митрополия, която е сжщо въ тежко положение и не е изплатила напълно цвеклото на своитѣ кооператори-цвеклопроизводители, а го е изплатила дотолкова, доколкото може, защото условията, при които тя работи, сж много по-тежки и много по-лоши. (Ржкопѣскания отъ мнозинството)

Н. Кемилевъ (д. ст. Ц): Тая година ще сѣемъ ли цвекло?

Г. Василевъ (д. ст.): Г. министре! Азъ Ви слушахъ съ голѣмо внимание. Остава неясенъ единъ голѣмъ въпросъ: кога ще бжде изплатено? Шестъ месеца сж се изминали

отъ предаване на цвеклото, а, както виждате, 2/3 не е изплатено. До кога ще бъде изплатена другата част?

**Министъръ К. Муравиевъ:** Г. Григоръ Василевъ! Вземете моливъ и изчислете, колко ще постъпва отъ месечната консомация и ще видите въ какъв срокъ ще се изплатятъ тия вземания, при лихва 10%.

**Г. Василевъ** (д. сг): Азъ мисля, че нѣма нужда отъ тия мѣрки. Само като кажете по телефона, че трѣбва да платятъ, ще платятъ.

**М. Дилиановъ** (з): Въ ваше време не сѣха цвекло.

**Г. Василевъ** (д. сг): Този е побърканъ! (Смѣхъ) Той не знае какво приказва!

**М. Дилиановъ** (з): Въ времето на Сговора вие бѣхте нѣколко месеца министъръ на земледѣлието и се грижехте само за доматитѣ! (Смѣхъ)

**Г. Василевъ** (д. сг): Вие не знаете какво приказвате. Азъ внесохъ този законъ и азъ задължихъ фабриктѣ да изнасятъ 15 милиона килограма годишно захаръ. Законътъ е мой. Вие сте смахнатъ човѣкъ, побърканъ! (Смѣхъ)

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ, да каже доволенъ ли е отъ отговора на г. министра.

**А. Аврамовъ** (з. Ст. В): Г. г. народни представители! Най-лесно е да кажа: доволенъ съмъ и да си седна. Г. министърътъ защити интереситѣ на цвеклопроизводителитѣ не — той защити интереситѣ на фабрикантитѣ.

**А. Стоевъ** (з): Ти не знаещъ какво приказвашъ.

**А. Аврамовъ** (з. Ст. В): Г. министърътъ казва, че азъ тенденциозно съмъ посочвалъ тритѣ села. Г. министре! Вѣрвайте на моята честна дума, че тия сведения ги имамъ отъ агронома на захарната фабрика при Горна Орѣховица. Той ми ги е далъ. (Глъчка) Вие твърдите, че 30% отъ цвеклото е платено, а азъ твърдя, че въ България има около 50 милиона лева да се плащатъ на цвеклопроизводителитѣ. Какво тенденциозно има въ това?

**Т. Тонковъ** (з): Излъгали сѣ те.

**А. Аврамовъ** (з. Ст. В): Азъ съжалявамъ, че г. министърътъ на земледѣлието, който произлиза отъ земледѣлската парламентарна група, приказва така, ...

**Т. Бошнаковъ** (з): Побъркалъ си се. Ти си глупакъ!

**А. Аврамовъ** (з. Ст. В): ... когато се явява единъ народенъ представителъ да защитава интереситѣ на своитѣ избиратели.

Азъ съмъ доволенъ, г. министре, отъ Вашия отговоръ, защото защитихте цвеклопроизводителитѣ. ... (Смѣхъ всрѣдъ земледѣлцитѣ) Собствено, не съмъ доволенъ, защото защитихте фабрикантитѣ.

**Отъ земледѣлцитѣ:** А-а-а! Когато събка, право каза. (Оживление)

**А. Аврамовъ** (з. Ст. В): Не сѣ доволни и ония, които произвеждатъ цвеклото.

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Драгойски за лично обяснение.

**И. Драгойски** (д): Г. г. народни представители! Взехъ думата не за да се обяснявамъ съ г. Аврамъ Аврамовъ, защото той се е скаралъ и съ истината и съ почтеността. Азъ искамъ да подчертая, че даннитѣ, съ които разполагамъ, съмъ ги взелъ отъ Министерството на финанситѣ. Въ тѣхъ е дадено, че сѣ добити 43 милиона килограма захаръ отъ 113 000 декара засѣти съ цвекло, и че срѣдното производство на декаръ е 2300 кгр. цвекло. Тия данни сѣ официални и азъ оперирахъ съ тѣхъ като данни, които не могатъ да се оспорятъ.

На г. Аврамовъ не смѣтамъ за нужно да му отговарямъ, защото по всички въпроси той се явява апологетъ на простацината.

**А. Аврамовъ** (з. Ст. В): Ти не си въ положение да ми отговоришъ, защото не познавашъ въпроса. Азъ съмъ простакъ, а ти си ... (Глъчка)

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** (Звъни)

**Д-ръ Г. М. Димитровъ** (з. Ст. В): Г. Драгойски! И това, което каза, не бѣше много интелигентно!

**И. Драгойски** (д): Нѣщата трѣбва да се наричатъ съ собственитѣ имъ имена.

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** Съобщавамъ на Събранието, че е постъпилъ законопроектъ за допълнение на чл. 5 отъ закона за Българския археологически институтъ. Вносители сѣ Димитъръ Дрѣнски и Антонъ Кантарджиевъ. (Вж. прил. Т. I, № 52)

Законопроектътъ ще се раздаде на г. г. народнитѣ представители и ще се постави на дневенъ редъ.

Пристъпваме къмъ първа точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за общественото подпомагане.

Моля г. докладчика да прочете законопроекта.

**Докладчикъ А. Кантарджиевъ** (д): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправкитѣ и прибавкитѣ, приети на второ четене)

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Г. г. народни представители! Доколкото разбрахъ отъ г. г. стенографитѣ, вчера тукъ, при докладване промѣнитѣ въ чл. 36 отъ законопроекта, е станало едно недоразумение. Постановлението въ чл. 36 за облепване съ 10 л. благотворителна марка „всѣко разрешение за разиграване на пианко, томбола и др. такива“, по решение на комисията, отиде въ рубриката за облепване съ 100 л. благотворителна марка. Обаче г. г. стенографитѣ отъ доклада на докладчика сѣ разбрали, че отива въ рубриката за облепване съ 500 л. благотворителна марка, което не е решено отъ комисията и което е една грѣшка. Понеже така, при това недоразумение, е изработенъ стенографскиятъ дневникъ, азъ ще моля, на първо мѣсто, Събранието да вземе решение, щото казанитѣ пасажъ да се прибави въ края на рубриката за облепване съ 100 л. благотворителна марка отъ сѣщия този чл. 36 на законопроекта, а именно: „всѣко разрешение за разиграване на пианко, томбола и др. такива“.

Моля да се гласува тази поправка.

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** Които приематъ предложението, което прави г. министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** На второ мѣсто, г. г. народни представители, моля да приемете една добавка къмъ сѣщия чл. 36, въ края на буква е. Има направено въ тая смисълъ и предложение отъ 10 души народни представители. Въ края на буква е е казано: (Чете) „Всѣка кутия или флаконъ съ пудра, кремове, багрила; тоалетнитѣ сапуни и всѣкакви други косметически специалитети — съ 1 л.“ Това постановление е прието отъ Народното събрание. Касае се сега да видоизмѣнимъ облагането на сѣщитѣ тѣзи произведения, когато тѣ сѣ мѣстни, като това облагане стане не чрезъ облепване съ благотворителна марка, което е много неудобно, а чрезъ една връхнина отъ 10% върху патента по закона за засилване приходитѣ на държавата. Въ сѣщностъ това се възприема и отъ самитѣ производители на тия косметически и тоалетни произведения. Облепването съ марка ще остане само за чуждестраннитѣ произведения, а за ония, които се произвеждатъ въ България, ще се събира за фонда за общественото подпомагане една връхнина отъ 10% върху патента, който се плаща по силата на закона за засилване държавнитѣ приходи.

Ето защо моля да бѣде прието това измѣнение, предложено отъ г. г. народнитѣ представители, подписали предложението, което същевременно е и мое, въ смисълъ: (Чете) „Въ края на буква е на чл. 36, следъ думитѣ „специалитети — съ 1 л.“, се добавя следниятъ пасажъ: „Сѣщитѣ косметически и тоалетни произведения отъ мѣстенъ произходъ, вмѣсто съ благотворителна марка, се облагатъ въ полза на фонда за общественото подпомагане съ 10% връхнина върху патента, който производителитѣ плащатъ по закона за засилване приходитѣ на държавата.“

Ще ви моля да приемете това допълнение.

**Т. Кънчевъ** (д. сг. Ц): На трето четене не може да се правят такива добавки!

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Може, г. Теодоси Кънчевъ, защото същността не се промъня. Само формата на облагане се прави по-практична.

**Т. Кънчевъ** (д. сг. Ц): Не може. На трето четене само редакционни поправки може да се правят. Или има правилникъ, или нѣма!

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** Които приематъ предложението на г. министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, щото къмъ чл. 36, въ края на буква е, следъ думитѣ „специалитети — съ 1 л.“, да се прибавятъ следнитѣ думи: . . .

**Т. Кънчевъ** (д. сг. Ц): Искамъ думата.

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** . . . (Чете) „Съшитѣ косметически и тоалетни произведения отъ мѣстенъ произходъ, вмѣсто съ благотворителна марка, се облагатъ въ полза на фонда за обществено подпомагане съ 10% върху на върху патента, който производителитѣ плащатъ по закона за засилване приходитѣ на държавата“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Т. Кънчевъ** (д. сг. Ц): Меншество е! Погребвате правилника!

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Г. г. народни представители! Въ чл. 26, както бѣ приетъ на второ четене, се изхвърли втората алинея по проекта, представенъ на разглеждане тукъ отъ комисията, която алинея гласѣше така: (Чете) „Активъгъ и пасивъгъ на организациитѣ, причислени къмъ публичната служба, минава къмъ съответния комитетъ за обществено подпомагане и се издържатъ въ бѣдѣ отъ общия фондъ за обществено подпомагане“. Тази втора алинея на проекта, казвамъ, както бѣ внесенъ отъ комисията, при второто четене се изхвърли съ общо съгласие — и азъ дадохъ съгласието си да бѣде изхвърлена. Обаче законътъ, който ние гласуваме, предвижда, щото издръжката на всички тия заварени благотворителни дружества, които ще бѣдатъ причислени къмъ службата за обществено подпомагане, да бѣде отъ фонда за обществено подпомагане, защото тѣ влизатъ въ службата за обществено подпомагане. Въ тази втора алинея бѣше прокарана, между другото, и тази идея. За по-голѣма яснота — въ същностъ това, което предлагамъ, законътъ не го отрича, то не противоречи на приетото досега — и за да нѣма нѣкое недоразумение, азъ моля да се съгласите да поставимъ една нова втора или, ако искате, последна алинея въ чл. 26, въ смисълъ: (Чете) „Организациитѣ, причислени къмъ публичната служба, се издържатъ отъ общия фондъ за обществено подпомагане“. Повтарямъ, това се прибавя само за уяснение, като декларирамъ, че, и безъ тази добавка въ чл. 26, това въ същностъ е смисълътъ на закона.

**В. Молловъ** (д. сг.): Какъ може да бѣде това!

**И. Лѣкарски** (д. сг. Ц): Какъ може това! То е нарушение на правилника!

**Г. Т. Данаиловъ** (д. сг.): Извинете, само една бележка ще направя.

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** Имате думата, г. Данаиловъ.

**Г. Т. Данаиловъ** (д. сг.): Така, както Вие, г. министре, искате да се направи това допълнение, първо, унищожавате цѣлия законъ.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Нищо подобно нѣма.

**Г. Т. Данаиловъ** (д. сг.): Такова е моето разбиране. То може да е погрѣшно, но ще видимъ практиката.

**В. Молловъ** (д. сг.): На практика законътъ може да се отмѣни още по-скоро.

**Г. Т. Данаиловъ** (д. сг.): Второ, не бива да предвиждате, че всички организации ще се поддържатъ отъ фонда. На основание на какъвъ бюджетъ и кой ще имъ съставлява бюджетитѣ? Ами че ако така отворите вратата, всички срѣдства на фонда ще отидатъ за издръжка на организациитѣ, но не и за благотворителностъ. Затова азъ ви моля да помислите по този въпросъ.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Не сте разбрали закона.

**Г. Т. Данаиловъ** (д. сг.): Цѣлиятъ законъ разрушавате съ това допълнение.

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Г. г. народни представители! Организациитѣ, които желаятъ да бѣдатъ въ служба на общественото подпомагане и които бѣдатъ приети за тая служба, както и учрежденията, които сѣ създадени за тая целъ, ще бѣдатъ при министерството.

**В. Молловъ** (д. сг.): Въ Вътрешното министерство има ли такава организация?

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Нѣма. Всички благотворителни организации, които ще бѣдатъ приети за тая служба, ще бѣдатъ при министерството. И естествено, като влѣзатъ въ тая служба и издържатъ известни сиротениталища и други заведения, ще бѣдатъ поддържани отъ фонда. Това е очевидно, това е ясно. Въ него нѣма нищо лошо. То е въ духа на това, което сме приели досега.

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** Които приематъ добавката въ чл. 26, предложена отъ г. министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ на трето четене, изцѣло, законопроекта за обществено подпомагане, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. Ц, № 38)

Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

**Министъръ С. Стефановъ:** Г. г. народни представители! Понеже финансовата комисия не е готова съ окончателната редакция на нѣкоя членове отъ законопроекта за бюджета, отчетността и предприятията, които трѣбва да приемемъ на второ четене, ще преустановимъ сега заседанието. Следващото заседание ще бѣде въ вторникъ съ останалитѣ точки отъ днешния дневенъ редъ.

Първа точка отъ дневния редъ за следното заседание щѣше да бѣде първо четене законопроекта за бюджета на държавата за 1934/1935 г., но законопроектътъ не можа да се раздаде сега, защото още не е готовъ.

**Н. Пѣдаревъ** (д. сг. Ц): Турнете първа точка интерпелациитѣ.

**Председателствуващъ С. Даскаловъ:** Които приематъ предложението отъ г. министра на финанситѣ дневенъ редъ, а именно:

Второ четене законопроектитѣ:

1) за бюджета, отчетността и предприятията — продължение разискванията;

2) за ликвидация на заемитѣ, отпущнати по закона за направи на икономически кѣщи и насърчение на жилищния строежъ;

3) за посмъртната взаимоспомагателна каса на служителитѣ при изборнитѣ учреждения, и

4) за отпущане еднократна държавна помощ на общината въ с. Килифарево, Търновско, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Следващото заседание ще бѣде въ вторникъ 3 ч. следъ пладне.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 17 ч. 57 м.)

Подпредседателъ: С. ДАСКАЛОВЪ

Секретари: { Ж. ЖЕЛЯБОВЪ  
А. КАНТАРДЖИЕВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ